

posudzovaní porušení práva na primerenou dĺžku řízení považuje objektivní složitost věci, chování účastníků řízení a jednání soudu a to, co bylo při sporu pro stěžovatele v sázce (viz například rozhodnutí ve věcech *Frydlander proti Francii*, *Becker proti Německu*, *Bořánková proti České republice* atd.).

■ **Nález Ústavného soudu ČR z 15. februára 2012, sp. zn. I. ÚS 2427/11:** K otázce posudzovaní dĺžky řízení a její primerenosti (resp. nepřiměřenosti) se pak opakovaně připomíná, že tuto nelze vyjádřit numericky, neboť je podmíněna objektivně charakterem projednávané věci a musí být zkoumána s ohledem na konkrétní okolnosti případu, složitost věci, požadavky na provádění dokazování v průběhu řízení, jednání a procesní aktivity stěžovatele a ostatních účastníků řízení, jakož i chování příslušných orgánů [usnesení z 13. 2. 2007, sp. zn. I. ÚS 566/06, nále z 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04 (N 67/36 SbNU 707)]; v úvahu je přitom nutné vzít i to, co je pro stěžovatele v řízení v sázce. Průtahy v řízení však nelze ospravedlnit obecně známou přetížeností soudů; je totiž „*věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví zakotvené v Listině a Úmluvě byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době*“ [nále z sp. zn. IV. ÚS 55/94, nále z sp. zn. III. ÚS 685/06, nále z 7. 8. 2007, sp. zn. IV. ÚS 391/07 (N 122/46 SbNU 151), nále z sp. zn. IV. ÚS 466/97, nále z 29. 1. 2004, sp. zn. I. ÚS 543/03 (N 13/32 SbNU 119), srov. též stanovisko pléna ze 17. 2. 1998, sp. zn. Pl. ÚS-st 6/98 (ST 6/10 SbNU 254)].

■ **Rozsudok Krajského soudu Trnava z 31. októbra 2017, sp. zn. 26 Co 265/2016:** Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovaného rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania v situácii, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

■ **Uznesenie Najvyššieho soudu SR z 28. februára 2018, sp. zn. 7 Cdo 14/2018:** Ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 Základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

Čl. 18

Cudzie rozhodnutia majú za podmienok ustanovených osobitným predpisom rovnaké účinky a požívajú rovnakú ochranu ako vnútroštátne rozhodnutia.

Súvisiace ustanovenia:

§ 7, § 357 písm. o)

Súvisiace predpisy:

čl. 14 CMP; § 63 a nasl. zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom; § 46 a nasl. zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní; čl. 36 a nasl. nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o príslušnosti a uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I bis); čl. 32 a nasl. nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I)

K čl. 18

Podľa osobitnej časti dôvodovej správy je v čl. 18 CSP zakotvená zásada (princíp) voľného pohybu súdnych rozhodnutí v rámci EÚ a zásada (princíp) materiálnej reciprocity medzinárodného práva.

Tieto zásady sú v rámci Civilného sporového poriadku len načrtnuté a ich realizácia je závislá od podmienok obsiahnutých v osobitných predpisoch. Mimo EÚ sa pre priznanie rovnakých účinkov a rovnakej ochrany cudzích rozhodnutí vyžaduje ich uznanie, ktoré je predpokladom pre výkon týchto rozhodnutí, v rámci EÚ dochádza k automatickému uznaniu za predpokladu splnenia podmienok obsiahnutých v príslušných nariadeniach.

Oba princípy sú princípmi medzinárodného práva súkromného (resp. európskeho medzinárodného práva súkromného) a sú podrobne konkretizované v jednotlivých osobitných predpisoch. Základným právnym predpisom v tejto oblasti je zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej aj „zákon o MPSaP“). Ten v § 63 zakotvuje: „*Rozhodnutia orgánov cudzieho štátu, nimi schválené dohody a zmiery vo veciach uvedených v § 1, ak o nich v Slovenskej republike rozhodujú súdy, rovnako ako cudzie notárske listiny v týchto veciach (ďalej len ‚cudzíe rozhodnutia‘) majú v Slovenskej republike účinnosť, ak boli uznané slovenskými orgánmi.*“ Toto ustanovenie tak definuje pojem „cudzíe rozhodnutia“, a to širšie než len ako rozhodnutia justičných orgánov cudzieho štátu,²⁸⁹ a základnú podmienku účinnosti cudzích rozhodnutí v Slovenskej republike. Tou podmienkou je uznanie cudzích rozhodnutí. Uznanie spočíva v tom, že sa cudziemu rozhodnutiu priznajú tie isté právne účinky v Slovenskej republike ako tuzemskému rozhodnutiu. Dôsledkom je taký právny stav, ktorý by nastal, ak by o tej istej veci rozhodol slovenský súd (§ 68 ods. 1 zákona o MPSaP). Zákon o MPSaP vymedzuje v § 64 až 68h podrobnejšie podmienky uznania cudzích rozhodnutí vrátane konania o návrhu na uznanie cudzích rozhodnutí.

²⁸⁹ Predmetom uznania tak môže byť rozhodnutie akéhokoľvek cudzieho orgánu, pokiaľ rozhodol v súkromnoprávnej veci s cudzím prvkom, o ktorej v Slovenskej republike rozhodujú súdy. In ŠTEFANKOVÁ, N., LYSINA, P. a kol. *Medzinárodné právo súkromné*. 1. vydanie. Praha, 2011, s. 482.

Zákon o MPSaP nie je zďaleka jediným osobitným predpisom upravujúcim podmienky uznania cudzích rozhodnutí. Ďalším zákonom je zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní vo vzťahu k rozhodcovským rozhodnutiam. Pod osobitnými predpismi možno rozumieť aj medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná, a niektoré nariadenia EÚ, v súvislosti s civilným sporovým konaním predovšetkým nariadenie Brusel I a Brusel I bis.

Ak vydá justičný orgán určitého štátu mimo EÚ súdne rozhodnutie v spore vyplývajúcom zo súkromnoprávneho vzťahu s cudzím prvkom, má takéto rozhodnutie právne účinky v zásade len na území toho štátu, kde bolo vydané. Aby mohla strana uplatniť svoje práva vyplývajúce jej z cudzieho rozhodnutia v inom štáte, než v ktorom bolo rozhodnutie vydané (resp. aby mohla viesť exekúciu v inom štáte), musí byť rozhodnutie v tomto štáte uznané. Uznáním cudzieho rozhodnutia sa takémuto rozhodnutiu priznajú také účinky, ako má v štáte pôvodu, čím sa v podstate z pohľadu právnych účinkov postaví na roveň domácim rozhodnutiam.²⁹⁰ Uznatie rozhodnutia je predpokladom pre výkon rozhodnutia, ktorý spočíva v prinútení osoby, ktorej je cudzím rozhodnutím uložená určitá povinnosť, aby splnila túto povinnosť, pokiaľ ju na základe rozhodnutia nespĺnila dobrovoľne, a to za rovnakých podmienok, ako sa v takomto prípade vykonáva rozhodnutie slovenského orgánu. Tým, že sa nariadi výkon rozhodnutia, hľadá sa na cudzie rozhodnutie, ako by išlo o slovenské rozhodnutie, a tým sa uznáva. Uznatie cudzieho rozhodnutia má povahu vyriešenej predbežnej otázky pre nariadenie výkonu rozhodnutia.²⁹¹

Zásada materiálnej reciprocity (vzájomnosti) je zásada, podľa ktorej sa poskytujú cudzincom také práva, aké poskytuje domovský štát cudzinca príslušníkom iných štátov, t. j. ak niečo vyžaduje štát cudzinca od Slovenskej republiky, potom aj Slovenská republika toto bude vyžadovať od štátu cudzinca. Materiálna reciprocita sa vo všeobecnosti uplatňuje najmä v oblasti medzinárodného civilného procesu. Podľa § 50 zákona o MPSaP platí: „*Cudzinci majú nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov a na ustanovenie bezplatného zástupcu na ochranu ich záujmov, ak je zaručená vzájomnosť.*“ Podľa § 51 ods. 2 pís. b) zákona o MPSaP platí: „*Zábezpeku nemožno uložiť, ak ide o občana členského štátu Európskej únie alebo osobu, ktorá má v takomto štáte bydlisko, alebo ak navrhovateľ preukáže, že v štáte, ktorého*

²⁹⁰ ŠTEFANKOVÁ, N., LYSINA, P. a kol. *Medzinárodné právo súkromné*. 1. vydanie. Praha, 2011, s. 481.

²⁹¹ KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K. et al. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydanie. Plzeň – Brno, 2015, s. 375.

je príslušníkom, sa v podobných prípadoch od slovenského občana zábezpeka nežiada.“ Taktiež podľa § 56 zákona o MPSaP platí: „Slovenské justičné orgány poskytujú na dožiadanie cudzím justičným orgánom právnu pomoc za podmienky vzájomnosti.“ Ide teda o zásadu, podľa ktorej možno cudzincovi poskytnúť také práva, aké poskytuje jeho domovský štát príslušníkom *lex fori*. Cudzincovi sa práva poskytnú podmiennečne, ak jeho štát poskytne rovnaké práva slovenským občanom. Úlohou súdu je zistiť vzájomnosť, či už v medzinárodných zmluvách, alebo vo vyhláseniach vzájomnosti Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v Zbierke zákonov a pod.

V rámci EÚ a zásady voľného pohybu súdnych rozhodnutí je kľúčové nariadenie Brusel I bis (a skoršie nariadenie Brusel I), podľa ktorého pre uznanie rozhodnutí platí, že rozhodnutia vydané v jednom členskom štáte sú v zásade uznávané v ostatných členských štátoch EÚ bez osobitného konania (čl. 36 ods. 1 Brusel I bis).

Judikatúra:

■ **Uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 5. apríla 2017, sp. zn. 4883/2017:** Princíp vzájomnosti (reciprocity) spočíva v zaujatí stejného postoje jednoho subjektu vůči jinému subjektu, jaký tento jiný subjekt zaujímá vůči subjektu prvému. Jestliže český právní řád podmiňuje určitý postup vůči cizinci materiální vzájemností, stává se tento postup závislým na očekávání stejného jednání ze strany orgánu státu, jehož je cizinec občanem, vůči občanům České republiky. Má-li orgán aplikovat právní normu, jejíž použití je závislé na vzájemnosti, neaplikuje v důsledku ní cizí právo a nestaví se ani do pozice cizího orgánu, ale posuzuje toliko otázku, zda existují dostatečné záruky, že by cizí orgány postupovaly určitým způsobem. Závěry ohledně vzájemnosti učiněné jsou více či méně pravděpodobnostní (neboť tuzemský orgán, při respektu k suverenitě jiných států, nemůže uzavřít, že by cizí orgán nutně jednal [byl by povinen jednat] v souladu s názorem orgánu tuzemského). Posledně uvedené ovšem neznamená, že by soud mohl ohledně vzájemnosti činit závěry hypotetické, podložené domněnkami. Pro takové rozhodování je zásadní zejména zjištění ohledně obsahu cizích právních norem, zachovávané praxe, případně též sdělení Ministerstva spravedlnosti ČR, přičemž nelze *a priori* soudům nařídít, kterou ze skutečností mají hodnotit za významnější. Současně nelze ani uzavřít, že by soudy při zjišťování vzájemnosti musely nutně zjistit obsah cizích právních norem, neboť obsah cizího práva je pro posouzení vzájemnosti (pouze) jednou z právně významných skutečností.

PRVÁ ČASŤ VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA PREDMET ZÁKONA

§ 1

Civilný sporový poriadok upravuje postup súdu, strán sporu (ďalej len „strana“) a osôb zúčastnených na konaní pri prejednávaní a rozhodovaní sporov.

§ 2

Podľa tohto zákona sa postupuje, ak je daná právomoc súdu, pokiaľ Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok alebo iný zákon neustanovuje inak.

Súvisiace ustanovenia:

§ 3, § 60, § 81, § 89, § 93, § 94, § 95, § 196, § 206

K § 1 a § 2

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanovia zákony, ktorými sú, okrem iného, aj Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok a Správny súdny poriadok.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 Ústavy SR stal účastníkom súdneho konania (z odôvodnenia nálezu Ústavného súdu SR z 20. decembra 2001, sp. zn. I. ÚS 3/01).

Ustanovenie § 1 CSP vymedzuje predmet právnej úpravy Civilného sporového poriadku. Civilný sporový poriadok upravuje postup súdu, strán sporu a osôb zúčastnených na konaní (t. j. intervenientov, zástupcov, prokurátora, Európskej komisie a Protimonopolného úradu SR, osobitných subjektov, svedkov, odborne spôsobilých osôb, znalcov, iných osôb, ktoré majú pri dokazovaní edičnú alebo informačnú povinnosť, a iných), a to len pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Ustanovenia § 1 a § 2 CSP zároveň reflektujú na diferenciáciu novej procesnej právnej úpravy na tri samostatné kódexy – Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok a Správny súdny poriadok, pričom právna úprava v Civilnom sporovom poriadku sa bude aplikovať len subsidiárne, teda len vtedy, ak Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok alebo iný zákon (napr. zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii) neustanovujú inak.

Predkladateľ vysvetlil, že pojem „civilný proces“ je moderným vyjadrením staršieho pojmu „občianske súdne konanie“, zahŕňa v sebe však prejednávanie a rozhodovanie sporov z oblasti celej sféry civilného práva hmotného (to súvisí aj s otázkou právomoci tzv. civilného súdnictva, k tomu porovnaj § 3 a nasl. CSP). Uvedenému je prispôsobená aj legálna terminológia v celom Civilnom sporovom poriadku vrátane odlišného vnímania subjektov civilného procesu, keďže sa dôsledne uplatňuje princíp dvoch vzájomne kontradiktórne postavených strán sporu s protichodným záujmom na ich výsledku.

DRUHÁ HLAVA PRÁVOMOC SÚDU

§ 3

Súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

§ 4

Iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

Súvisiace ustanovenia:

čl. 1, § 2, § 5 až 11, § 38, § 193, § 194 ods. 1, § 391 ods. 1, § 420 písm. e), § 450

Súvisiace predpisy:

čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy SR; nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach; nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000; nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti; § 37 až 47 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom

K § 3 a § 4

Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu, v tomto prípade súdu, riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie.

Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 3 a § 4 CSP.

Ustanovenie § 3 CSP určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon – čo vyplýva z § 4 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 3 Cdo 262/2006, časopis Zo súdnej praxe č. 2/2007).

V ustanoveniach § 5 až 8 CSP je upravená tzv. alternatívna zúžená právomoc civilných súdov.

Len pre porovnanie, verejnoprávne vzťahy ako vzťahy upravené normami verejného práva sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnoprávnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka (pozri aj rozhodnutie pod sp. zn. 3 Cdo 81/2007).

Podľa čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy SR právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti majú relevanciu najmä nariadenia Rady (ES) o právomoci (pozri uvedené Súvisiace predpisy:). Tieto sa však aplikujú len v prípade, ak sa nepoužije medzinárodná zmluva, ktorá nekoliduje s pôsobnosťou priamo aplikovateľnej európskej normy (pozri § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom). Až následne sa môžu aplikovať ustanovenia zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, upravujúce právomoc (§ 37 až 47 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom).

Právomoc súdu je jednou z podmienok konania (pozri § 161 CSP), ktorej existenciu súd skúma z úradnej povinnosti kedykoľvek počas konania. Nedostatok právomoci súdu prejednať a rozhodnúť konkrétny spor alebo vec je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, ktorý kedykoľvek počas konania vedie k zastaveniu konania (pozri § 9 a § 10 CSP) a prípadne aj k súčasnému vyhláseniu o nedostatku právomoci [pozri napr. čl. 27, 28 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach].

K právomoci pozri aj komentár k čl. 1.

Judikatúra:

■ **Uznesenie Ústavného súdu SR z 21. novembra 2017, sp. zn. III. ÚS 689/2017:** Do právomoci všeobecných súdov v rámci súkromnoprávnej žaloby nespadá rozhodovanie o návrhu, ktorý sa týka využívania účelovej komunikácie, ktorá je regulovaná verejným právom.

■ **R 79/2016:** Právne úkony člena diplomatického zboru v Slovenskej republike, ktoré majú súkromnoprávnu povahu, nemožno považovať za úkony súvisiace so zastupovaním záujmov vysielajúcej krajiny.

Právomoc súdu Slovenskej republiky je daná aj vtedy, ak sa osoby požívajúce imunity a výsady dobrovoľne podrobia jeho právomoci. O taký prípad ide, ak sa strany v zmluve dohodli, že v prípade súdneho sporu je príslušný súd Slovenskej republiky.

Z právomoci súdu Slovenskej republiky je vyňatý spor, stranou ktorého je osoba, ktorej diplomatické výsady a imunity pretrvávajú podľa článku 39 bod 2 Viedenského dohovoru o diplomatických stykoch aj po ukončení diplomatickej misie v rozsahu úkonov, ktoré urobila počas misie pri výkone svojich funkcií.

■ **Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 3. mája 2017, sp. zn. 1 KO 19/2017:** Zo znenia § 492 ods. 1 SSP možno vyvodiť, že ak účastník podá odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí vkladu na okresný úrad (príslušný súd) do 30. júna 2016, odvolanie treba považovať za návrh podľa tretej časti piatej hlavy Občianskeho súdneho poriadku a konanie sa dokončí podľa doterajších predpisov. To znamená, že na vec sa použije Občiansky súdny poriadok a katastrálny zákon v znení účinnom do 30. júna 2016, a teda že o odvolaní rozhodne

v takomto prípade súd. Ak účastník podá odvolanie po 30. júni 2016, rozhodne o odvolaní už Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky v zmysle § 31 ods.7 katastrálneho zákona v znení účinnom od 1. júla 2016. Na týchto záveroch nič nemení ani ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 125/2016 Z. z., lebo jeho použitie pripadá do úvahy len vtedy, ak tento zákon alebo osobitný predpis (v tomto prípade Správny súdny poriadok) neustanovuje inak.

■ **R 32/2015:** Predpokladom posúdenia právomoci súdu na konanie v určitej veci je jednoznačné zistenie, čo má byť v zmysle návrhu predmetom konania. Súd nemôže zastaviť konanie z dôvodu absencie právomoci na prerokovanie veci vtedy, ak nie je dostatočne zrejmé, o akú vec ide. V občianskom súdnom konaní sa uplatňuje zásada „*iura novit curia*“ (práva pozná súd), preto právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Výnimka z poučovacej povinnosti súdu (§ 5 druhá veta OSP), ktorá dopadá na účastníka konania zastúpeného advokátom, sa týka iba poučenia o spôsobe a účinkoch výkonu práv a povinností procesnej povahy, v žiadnom prípade sa netýka jednotlivých (obsahových a formálnych) stránok procesných úkonov účastníka konania. Skutočnosť, že účastník je zastúpený advokátom, nemôže mať za následok zúženie rozsahu jeho procesných práv a povinností; opačný názor by odporoval zásade rovnosti účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy SR).

■ **Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. marca 2009, sp. zn. 3 Cdo 81/2007:** Pre vyriešenie otázky, či daná vec patrí do právomoci súdu, je nutné predovšetkým zistiť, z akého právneho vzťahu navrhovateľ vyvodzuje ním uplatnený nárok. Nárok ako predmet súdneho konania je vo všeobecnosti charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými odôvodňuje navrhovateľ svoj nárok, a žalobným petitom. Posúdenie zistených skutkových okolností pod určitú právnu normu je úlohou súdu (*iura novit curia*). Pokiaľ súd rozhoduje o nároku na plnenie na základe skutkových zistení, ktoré umožňujú uplatnený nárok po právnej stránke podriaďiť pod viac hmotnoprávných noriem, je jeho povinnosťou podľa príslušných ustanovení vec posúdiť a o nároku rozhodnúť, a to bez ohľadu na to, či je v žalobe uvedený právny dôvod požadovaného plnenia; nakoniec navrhovateľ nie je povinný uplatnený nárok kvalifikovať po právnej stránke.

■ **Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 102/2011:** Právny vzťah medzi žalobcom ako postupníkom pohľadávky na zaplatenie poisťného na zdravotné poistenie a žalovaným ako platiteľom tohto poisťného je vzťahom verejnoprávnej povahy, ktorý nemožno podriaďiť pod vzťahy výslovne vypočítané v § 7 ods. 1 OSP (nejde o vzťah občianskoprávny, pracovný, rodinný, družstevný, obchodný, podnikateľský a hospodársky), ani pod vzťahy, na ktoré dopadá § 7 ods. 3 OSP (žiadny zákon neustanovuje, že o poplatku z omeškania s platením poisťného na zdravotné poistenie rozhoduje súd). Vec, vyplývajúca z tohto verejnoprávneho vzťahu, preto súdy v občianskom súdnom konaní podľa tretej a štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku neprejednávajú a nerozhodujú.

■ **Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. októbra 2013, sp. zn. 4 Cdo 21/2011:** Procesné podmienky v občianskom súdnom konaní aj napriek tomu, že ich Občiansky súdny poriadok ako základný procesný predpis výslovne nevypočítava, možno považovať za predpoklady (existujúce tak na strane súdu, ako aj na strane účastníkov konania), ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ občianskeho súdneho konania vyplývajúci zo základných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (prvá hlava, prvá časť). Procesné podmienky obsahovo vyjadrujú predpoklady rozhodovania vo veci samej a súd ich skúma

ex officio, preto ak súd po ich preskúmaní dôjde k záveru, že v konaní ide o taký nedostatok podmienok konania, ktorý nemožno odstrániť, konanie zastaví (§ 104 ods. 2 OSP).

■ **Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2010, sp. zn. 1 Rkc 2/2009:** Určenia priebehu hraníc sa v konaní pred katastrálnym úradom možno domáhať v prípadoch, ak nedošlo súčasne k porušeniu vlastníckych práv; v katastrálnom konaní preto nepôjde o vyriešenie spornej otázky vlastníctva dotknutých nehnuteľností, ale o vyriešenie predovšetkým technických problémov určenia priebehu hranice pozemkov za použitia technických podkladov vyhotovených katastrálnym úradom, prípadne za použitia znaleckého posudku alebo iného technického podkladu. Ak však dôjde k porušeniu vlastníckeho práva, vlastník má právo domáhať sa na súde ochrany svojho vlastníckeho práva, pričom z okruhu určujúcich návrhov na ochranu vlastníckeho práva nemožno vylúčiť ani návrh na určenie hranice medzi spornými pozemkami, lebo v takomto prípade ide o vzájomné vymedzenie predmetu dvoch vlastníckych práv a „určenie hranice“ treba považovať za spôsob, ktorým účastník konania vyjadril, že mu ide o určenie, ktorá časť zo spornej plochy patrí tomu – ktorému vlastníkovi susediacich pozemkov.

■ **R 39/2006:** Do právomoci súdu v občianskom súdnom konaní podľa § 7 ods. 1 OSP nepatrí rozhodovanie o prekládke elektrického vedenia (§ 20 zákona č. 70/1998 Z. z.). „Vecné bremená“ vyplývajúce z ustanovení zákona č. 79/1957 Zb., resp. zo zákona č. 656/2004 Z. z. sú inštitútmi *sui generis*; nemožno im priznať povahu súkromnoprávných opatrení, lebo ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu.

■ **R 58/2008:** Na prejednanie a rozhodnutie veci týkajúcej sa uplatnenia prednostného práva na vznik členstva v poľovníckom združení v zmysle § 14 ods. 4 zákona č. 23/1962 Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov je daná právomoc súdu.

■ **Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 106/2003, časopis Zo súdnej praxe č. 3/2005:** Právomoc súdu na rozhodovanie o uplatnenom právnom vzťahu závisí od obsahu (materiálnoprávneho aspektu) daného právneho vzťahu a nie od okolností, či právny predpis upravujúci tento vzťah je z legislatívneho hľadiska súčasťou toho-ktorého súkromnoprávneho odvetvia práva (formálny aspekt). Na prejednanie a rozhodnutie o nárokoch vznikajúcich z právneho vzťahu pri vymeriavaní, vymáhaní, platení a vracaní colného dlhu nie je daná právomoc súdu.

■ **Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 136/2004, časopis Zo súdnej praxe č. 5/2008:** Na konanie o rozhodovanie vo veciach zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia z titulu choroby z povolania v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. je daná právomoc súdu.

■ **R 24/2002:** Vzťah medzi správcom dane a daňovníkom je vzťahom verejnoprávnym, vyplývajúcim z finančnej činnosti štátu a jeho orgánov, prípadne orgánov miestnej samosprávy. Takýto vzťah nemožno považovať za vzťah občianskoprávny ani za vzťah obchodnoprávny. Nárok daňovníka na vrátenie daňového preplatku nie je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 OZ, vzniknutý plnením z právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol. Na prejednanie a rozhodovanie takéhoto návrhu nie je daná právomoc súdu v zmysle ustanovenia § 7 OSP. Ak sudy prejednali a rozhodli vec, ktorá je osobitným zákonom zverená do rozhodovacej činnosti správcovi daní, rozhodli o veci, ktorá nepatrí do ich právomoci v zmysle ustanovenia § 237 písm. a) OSP.

- **R 40/2010:** Povinnosť dohliadaných subjektov zaplatiť ročný príspevok v zmysle osobitného predpisu o dohľade nad finančným trhom vyplýva z finančnoprávneho vzťahu, z ktorého spory nepatria do právomoci súdu podľa § 7 OSP.
- **R 70/2014:** Na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia prokuratúry pri plnení jej úloh nie je daná právomoc súdu v správnom súdnictve, ale je daná právomoc prokuratúry.
- **R 29/1972:** Občianske súdny řízení, jež bylo zahájeno podáním návrhu na projednávání věci, která nespadá do pravomoci soudu, nemohou účastníci skončit soudním smírem podle ustanovení § 99 odst. 1 a 2 o. s. ř.
- **R 73/1995:** Právomoc súdov v majetkových sporoch zo vzťahov s medzinárodným prvkom sa môže založiť tiež písomnou dohodou strán. Takou je dohoda strán v písomnej kúpnej zmluve o tom, že spory z tejto kúpnej zmluvy budú rozhodovať súdy v Slovenskej republike.

Právomoc rozhodcovského súdu

§ 5

(1) Na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, súd skúma, či sa spor nemá prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní.

(2) Na námietku uplatnenú neskôr súd neprihliada.

§ 6

(1) Ak súd na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone zistí, že spor sa má prejednať a rozhodnúť v rozhodcovskom konaní, konanie zastaví.

(2) Ak bolo konanie zastavené podľa odseku 1 a ak bola v tej istej veci podaná žaloba na rozhodcovský súd do 30 dní od právoplatnosti uznesenia súdu o zastavení konania, zostávajú právne účinky pôvodnej žaloby zachované.

(3) Ak bolo konanie pred rozhodcovským súdom zastavené pre nedostatok jeho právomoci alebo o nedostatku právomoci rozhodcovského súdu sa rozhodlo v konaní podľa osobitného zákona, zostávajú právne účinky žaloby podanej na rozhodcovský súd zachované, ak bude žaloba podaná do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia rozhodcovského súdu o zastavení rozhodcovského konania alebo od právoplatnosti rozhodnutia súdu o určení, že rozhodcovský súd nemá právomoc.